Ympäristövaliokunta
HE 189/2024 vp

Lausuntopyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Kuntaliitto ry kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta antaa hallituksen esityksestä HE 189/2024 vp kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ympäristönsuojelulakia, jätelakia ja ympäristövahinkorahastosta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on muun muassa kieltää lumenkaato mereen, muuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvien biokaasulaitosten lupamenettelysäännöksiä sekä nostaa vetylaitosten luparajaa.

Kielto kaataa lunta mereen

Ehdotus laajentaa ympäristönsuojelulain (YSL) 18 §:n mukaisen upottamis- ja hylkäämiskiellon koskemaan myös lumen kaatamista rannalta mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Myös lumesta sulatettu vesi katsotaan YSL 18 §:ssä tarkoitetuksi aineeksi. Siten upottamis- ja hylkäämiskielto koskee myös lumesta sulatetun veden kaatamista suoraan mereen. Lumensulatuskoneista suodatettu vesi voitaisiin johtaa hulevesiviemäreihin ja edelleen mereen. Sitä ei olisi tarkoitus kieltää.

Kuntien ja muiden toimijoiden tulee lähtökohtaisesti varautua riittävän hyvin myös lumisiin talviin. Kuntaliitto pitää ympäristön- ja merensuojelullisista syistä ehdotettua kieltoa kannatettavana, mutta edellyttää poikkeamismahdollisuutta muuten ehdottomaan kieltoon. Myös siirtymäajan tulisi olla riittävän pitkä, että uutta velvoitetta on realistista noudattaa aiheuttamatta ympäristöhaittoja muualla.

Ehdotettu ympäristönsuojelulain 18 § ei mahdollista kiellosta poikkeamista missään olosuhteissa. Kielto on Suomen olosuhteissa liian tiukka.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Suomessakin on jo esimerkkejä tilanteista, jolloin lunta on satanut vuorokaudessa useita kymmeniä senttejä, enimmillään yli 70 cm. Ilmastonmuutoksen takia ei ole poissuljettu, etteikö Suomessa voi tulevaisuudessakin sataa poikkeuksellisesti erittäin paljon lunta. Tällöin poikkeamisen mahdollisuus on turvallisuussyistä tarpeen, vaikka pääsääntö onkin välttää lumen kaatoa mereen viimeiseen saakka. Poikkeamismahdollisuus voisi olla kertaluonteinen tai myönnetty erillisen haetun ympäristöluvan yhteydessä. Poikkeamismahdollisuus koskisi ainoastaan poikkeuksellisia lumitilanteita, jotka uhkaavat yhteiskunnan toimimista muun muassa aiheuttamalla merkittävää vaaraa liikenneturvallisuudelle tai uhkaamalla keskeyttää tai merkittävästi haitata hälytysajoneuvojen kulkua

Poikkeuksen voisi myös hakea ennakolta ympäristöluvan yhteydessä. Ympäristöluvassa olisi myös mahdollista hallita muita haittoja mitä lumen kuljettamiseen, läjittämiseen sekä sulattamiseen liittyy. Toissijaisesti voitaisiin antaa valvontaviranomaiselle mahdollisuus antaa yksittäistapauksessa poikkeus kiellosta, kun yhteiskunnan toimivuudelle aiheutuu sellaista haittaa, että ihmisten terveys ja turvallisuus on uhattuna. Poikkeamismahdollisuus voidaan rajata koskemaan vain sellaisia lumimyräköitä, jotka aiheuttavat vaaraa yhteiskunnan toimivuudelle.

Kuntaliitto ehdottaa ympäristönsuojelulain 18 §:n uudeksi 3 momentiksi:

Valvontaviranomainen voi antaa yksittäisen poikkeuksen lumen kaatamisen kiellosta mereen tilanteessa, jossa yhteiskunnan toimivuudelle aiheutuu sellaista haittaa, että ihmisten terveys ja turvallisuus on uhattuna. Poikkeus voidaan myöntää myös ennakolta ympäristöluvan yhteydessä.

Vaihtoehtoisesti Kuntaliitto ehdottaa lumenkaatokiellon mereen siirtymäajaksi voimassa olevien lumenkaadon mahdollistavien ympäristölupien voimassaoloajan, kuitenkin viimeistään vuotta 2033. Muiden kuin ympäristöluvanvaraisten toimintojen osalta siirtymäaika olisi ehdotettu kolme vuotta.

Helsingin kaupunki on sitoutunut lopettamaan lumenkaadon mereen, mutta se tarvitsee aikaa toteuttaakseen hankkeen ilman kohtuuttomia haittoja toisaalla. Helsingin kaupungilla on myös lainvoimainen ympäristölupa koskien lumenkaatoa mereen, joten merkittäviä haittoja mereen ei kaatamisesta aiheudu.

Biokaasulaitosten lupamuutokset

Ympäristönsuojelulain 115 a §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee tehdä päätös muun muassa eläinsuojan ilmoitusmenettelyssä 120 vuorokauden kuluessa. Aika on mitoitettu pelkän eläinsuojan ilmoituksen käsittelyyn. Ehdotuksessa mahdollistetaan se, että eläinsuojan ilmoituksen yhteydessä käsitellään myös biokaasulaitoksen ilmoitus. Biokaasulaitoksen hyväksyntään liittyvään harkintaan saattaa liittyä paljon aikaa vieviä selvityksiä mahdollisten hajuhaittojen vuoksi. Kuntaliitto ehdottaa, että ympäristönsuojelulain 115 a §:n 2 momenttiin lisätään lause (tummennettuna):

Ilmoitus tehdään sille 3 ja 4 momentissa säädetylle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. Ilmoitus on tehtävä vähintään 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. ***Eläinsuojaa ja biokaasulaitosta koskeva yhteinen ilmoitus on kuitenkin jätettävä 150 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.*** *Ilmoitus on lisäksi tehtävä 89 §:n mukaisesta muuttamisesta ja ilmoituksenvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävästä tai muusta toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä ilmoituspäätöstä toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.*

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu
Johtava juristi